

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

П Р И Л О Г
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКА НА ВЛИЈАНИЕТО НА РЕГУЛАТИВАТА

Назив на министерство:	Министерство за животна средина и просторно планирање
Назив на предлогот на закон:	Нацрт на Закон за контрола на индустриски емисии
Одговорно лице и контакт информации:	Билјана Тешева Ѓоргиевска, Раководител на сектор за правни и општи работи Беса Татеша, Раководител на Одделение за ИСКЗ, Сектор за ИЗУР Анета Михајловска, Виш соработник, Сектор за правни и општи работи
Вид на Извештај:	☒ Нацрт ☐ Предлог
Обврската за подготовка на предлогот на закон произлегува од:	☐ Годишна програма за работа на Владата на Република Северна Македонија ☐ НПАА ☒ Заклучок на Владата на Република Северна Македонија ☐ Друго
Поврзаност со Директивите на ЕУ:	Има транспонирана мерка поврзана со Директивата за индустриски емисии 2010/75/ЕУ
Дали нацрт извештајот содржи информации согласно прописите кои се однесуваат на класифицираните информации:	☐ Да ☒ Не
Датум на објавување на нацрт Извештајот на ЕНЕР:	Декември 2021 година
Датум на доставување на нацрт Извештајот до Министерството за информатичко општество и администрација:	----- година
Датум на добивање на мислењето од Министерството за информатичко општество и администрација:	
Рок за доставување на предлогот на закон до Генералниот секретаријат	-----година

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

1. Опис на состојбите во областа и дефинирање на проблемот

1.1 Опис на состојбите

Основниот закон со кој се уредува интегрираната контрола на емисиите во животната средина од индустриските активности и спречување на загадувањето предизвикано од истите е Законот за животната средина (во понатамошниот текст: ЗЖС) („Службен весник на РМ“ бр. 27/2005; 74/2005; 75/2005; 80/2005; 89/2005; 100/2005; 109/2005; 109/2005; 115/2005; 4/2006; 4/2006; 33/2006; 33/2006; 33/2006; 33/2006; 71/2006; 71/2006; 65/2007; 77/2007; 82/2007; 84/2007; 93/2007; 117/2007; 117/2007; 128/2007; 144/2007; 153/2007; 153/2007; 12/2008; 144/2008; 147/2008; 165/2008; 2/2009; 50/2009; 80/2009; 80/2009; 116/2009; 25/2010; 44/2010; 44/2010; 46/2010; 64/2010; 72/2010; 81/2010; 92/2010; 92/2010; 92/2010; 92/2010; 110/2010; 117/2010; 117/2010; 117/2010; 22/2011; 27/2011; 29/2011; 31/2011; 31/2011; 118/2011; 122/2011; 122/2011; 130/2011; 130/2011; 130/2011; 131/2011; 4/2013; 40/2013; 44/2013; 57/2013; 60/2013; 85/2013; 85/2013; 85/2013; 140/2013; 7/2014; 112/2014; 198/2014 и 1/2015).

Во овој закон, во посебни глави, се утврдени начинот на издавање на интегрираните еколошки дозволи и дозволите за усогласување со оперативен план, нивната контрола, како и работата на инсталациите кои вршат индустриски активности.

Дополнително, со посебни подзаконски акти донесени согласно ЗЖС се уредени постапката и учеството на јавноста во издавањето на интегрираните еколошки дозволи, како и видот на инсталациите и нивните дејности кои подлежат на системот на контрола на емисиите. Воедно, во работата на инсталациите како и контролата на емисиите што произлегуваат од индустриските активности, се применуваат и законите кои ги уредуваат одделните медиуми и области на животната средина, како што е Законот за квалитет на амбиентниот воздух, Законот за водите, Законот за управување со отпадот, Законот за заштита на природата и Законот за заштита од бучава во животната средина. ЗЖС, како и посебните закони, беа усогласени со релевантните директиви на Европската унија, со што се започна со спроведување и постигнување на цели кои придонесуваат кон исполнување на напорите за членство во ЕУ, но и на исполнување на локалните цели за контрола и спречување на загадувањето од емисии што произлегуваат од инсталациите кои вршат одделни дејности или активности, односно вршат индустриски активности.

Врз основа на ЗЖС, во Република Северна Македонија се воспостави систем на издавање на дозволи за усогласување со оперативен план, кои имаат за цел на постојните индустриски капацитети – инсталациите, да им овозможат одреден период на усогласување заради постигнување на стандардите за животната средина. Имено, овие инсталации имаат рок до април 2019 година да ги применат сите мерки за заштита на животната средина, утврдени во соопствените прописи за заштита на животната средина. Воедно, со ЗЖС се воспостави систем на издавање на интегрирани еколошки дозволи за сите нови инсталации, како и за инсталациите кои ги исполниле условите од дозволите за усогласување.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Дозволите за усогласување и интегрираните еколошки дозволи, согласно капацитетот на инсталацијата, ги издаваше Министерството за животна средина и просторно планирање, односно Градот Скопје и општините.

Системот на издавање на дозволите беше уреден согласно Директивата за ИСКЗ 96/61/ЕК за интегрирано спречување и контрола на загадувањето, која во 2010 година се укина и истата беше заменета со Директивата за индустриски емисии 2010/75/ЕУ, која наметна потреба од поголема интегрираност на барањата за заштита на животната средина, согласно видот на дејноста, односно активноста што се врши во инсталацијата.

Директивата за Индустриски Емисии 2010/75/EU ги поставува основните принципи за издавање на дозволи и контрола на инсталациите, базирајќи се на интегриран пристап и задолжителна имплементација на Заклучоците за најдобри достапни техники (НДТ Заклучоци). Директивата заменува седум претходно постоечки Директиви (Директива за ИСКЗ 96/61/ЕК, Директива за Големи Согорувачки Инсталации 2001/80/ЕК, Директива за ИОС 1999/13/ЕК, Директива за Инцинерација на отпад 2000/76/ЕК и три Директиви за TiO_2), поврзани со индустриски активности, и пропишува обврзувачки барања за работата на индустриските инсталациски постројки со барања кои се построги од оние кои важеле претходно во законодавството на ЕУ.

Досегашното спроведување на ЗЖС покажа дека во Република Северна Македонија е постигнат напредок во регулирањето на емисиите од индустриските активности. Дозволите за усогласување овозможиле поголема одговорност на операторите на инсталациите, како и спроведување на мерки кои обезбедуваат поголема заштита на животната средина. Воедно, се покажа дека системот на издавање на дозволи е потребно да се промени затоа што дозволите за усогласување во одредена мера ја постигнаа својата цел, поради што нивното понатамошно постоење би претставувало само бирократско оптоварување на системот. Истовремено, се увиде дека досегашниот систем на издавање на интегрирани еколошки дозволи има одредени слабости кои се поврзани пред сè со многу детално уредување на работата на инсталациите во дозволите, што не даваше простор за самостојно одлучување на операторите, што влијаеше во намалување на нивната одговорност. Од друга страна, се утврди дека дел од издадените дозволи од надлежните органи имаат одредени недостатоци, од кои особено значајни се следните: дозволите се издавани во времетраење од многу подолг рок од оној што е пропишан во ЗЖС (од 1 до 10 години); граничните вредности што се пропишани во дозволите не секогаш кореспондираат со емисиите што се релевантни за предметната инсталација; утврдени се различни параметри за мониторинг кој не секогаш ги опфаќал супстанцииите што се значајни за локалната животна средина; утврдувањето на начинот и роковите на доставување на извештаи е различен, односно не се следени во целост законските барања, како и учеството на јавноста во издавањето на дозволите што се применувало различно. Дополнително, ако системот на интегрираност бара опфаќање на сите услови поврзани со животната средина релевантни за работата на инсталацијата, сепак, барањата од посебните закони од областа на животната средина не секогаш биле интегрирани во дозволите. Имено, од операторот се барало добивање на различни дозволи најчесто поврзани со водите и отпадот, дури и тогаш кога дозволите се издавале од ист орган кој ја издава интегрираната еколошка дозвола, па наместо интегрирање на барањата, операторите биле оптоварувани со дополнителни административни обврски.

Одредени недостатоци се поврзани со недоволните административни капацитети на органи, што се особено карактеристични за дозволите кои се издадени од општините, поради што дел од нив побарале интегрираните еколошки дозволи да бидат издавани од МЖСПП. Оваа состојба доведе одделни инсталации да имаат различни услови за работа, односно одделни инсталации да имаат построги барања за животната средина во однос на исти или слични инсталации по дејност, при исти локални

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

услови на животната средина, што во крајна линија предизвика не само различно влијание врз животната средина, туку и нарушување на конкурентноста и условите на пазарот.

Дополнително, се увиде дека административните капацитети, особено на локално, но и на централно ниво, не беа доволни за да може да се одговори на комплексноста што се бара за да се примени во контролата на индустриските активности.

1.2 Причини за проблемите кои се предмет на разгледување

Поради сите горенаведени причини, се наметна потребата од ревидирање на досегашниот начин на издавање на интегрираните еколошки дозволи и негово поедноставување, сè со цел да се овозможи примена на истовидни барања и мерки за заштита на животната средина согласно видот на инсталацијата, во кој влијанието на администрацијата во промена на тие услови ќе биде сведена на минимум. Вклучувањето на локалните услови ќе бидат земени предвид за поголемите инсталации кои воедно имаат и поголемо влијание врз животната средина. Со процесот на отпочнување на преговорите со ЕУ се наметна потребата од усогласување со Европското законодавство и воспоставување на правна рамка за негова примена, што конкретно се однесува на Директивата за индустриски емисии 2010/75/EУ.

Оваа состојба наметна потреба за надградување на досегашниот систем на издавање на интегрирани еколошки дозволи, негово подетално регулирање во однос на големите индустриски капацитети, намалување на административните бариери и воведување на општи обврзувачки правила за активностите од помал обем, со кои ќе се овозможи регулирање на работата на инсталациите, односно постројките, на унифициран начин на целата територија на Република Северна Македонија, согласно дејноста и активноста што ја вршат, со што ќе се избегне можноста за нарушување на конкуренцијата и на пазарот.

2. Цели на предлог-регулативата

Комисијата на ЕУ ја смета новата Директива за индустриски емисии (ДИЕ) како најисплатлив и најефикасен начин да се постигне високо ниво на заштита на здравјето на луѓето и животната средина, како и против влијанијата кои произлегуваат од индустриските активности. Таа претставува продолжение на принципите на Директивата за ИСКЗ 96/EУ (загадувачот плаќа, превенција во самиот извор, примена на НДТ), но има некои зајакнати аспекти - врз основ на искуствата на земјите членки. Како таква, Директивата за индустриски емисии (ДИЕ) ќе постигне:

- Порамномерна задолжителна примена на НДТ;
- Задолжителни барања во врска со инспекциите во инсталацијата;
- Појасни обврски во однос на ГВЕ што треба да се користат во дозволите (сепак, во зависност од исклучоците, отстапувањата и преодните периоди);
- Елиминација на нарушувањата на конкуренцијата што произлегоа од нерамномерната примена на НДТ и ГВЕ.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Република Северна Македонија е земја кандидат од декември 2005 година и како таква е посветена да го транспонира и имплементира законодавството на ЕУ за животната средина и да поднесува Годишен извештај за постигнатиот напредок.

Со донесување на Законот за контрола на индустриски емисии ќе се овозможи:

- создавање на рамка со која ќе се овозможи намалување на негативните влијанија предизвикани од вршењето на дејностите и активностите што се спроведуваат во инсталациите и постројките преку делување во изворот на загадувањето и негово следење со мерки на мониторинг;
- обезбедување на соодветен интегриран пристап за спречување и контрола на емисиите во воздухот, водата и почвата, спречување или намалување на создавањето отпад и намалување на нивото на бучава, постигнување енергетска ефикасност и спречување на настанување несреќи во инсталациите и постројките што вршат индустриски активности;
- обезбедување на еднакви услови за работа на инсталациите и постројките при што контролата на емисиите во животната средина ќе соодветствува на видот на дејноста или активноста што се вршат во истите;
- остварување на начелото загадувачот плаќа, при што загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина и да ги плати трошоците за ремедијација, преку обезбедување на висок степен на заштита на животната средина и здравјето на луѓето;
- обезбедување на учество на јавноста во донесувањето на одлуки при издавањето на интегрираните еколошки дозволи и донесување на општи обврзувачки правила;
- обезбедување на неопходната транспарентност во работењето на инсталациите и постројките кои се од значање за животната средина;
- воспоставување на еквивалентни барања за заштита на животната средина за сите инсталации или постројки, согласно влијанието што го имаат од вршењето на дејноста или активноста.

3. Опис на можните решенија (опции) за решавање на проблемот

3.1 Опис на решението „Не прави ништо“ - недонесување на Закон за контрола на индустриски емисии.

Со недонесувањето на законот, сценариото „Не прави ништо“ значи дека ќе нема промена во постојната законска регулатива, Законот за Животна средина (СВ на РМ 53/2005) и подзаконските акти, со што само одредбите и условите од претходната Директива за ИСКЗ (96/61/ЕК) ќе бидат транспонирани.

Наведеното значи дека операторите на индустриските инсталации наведени во Анекс 1 од ИСКЗ Директивата, треба да аплицираат за дозвола и да ја адаптираат работата на нивните инсталации, со цел исполнување на условите во дозволата. Согласно Законот за животна средина, ИСКЗ стандардите генерално треба да бидат исполнети најдоцна до 1 април 2014 година. Но, за А-инсталациите, поголемите

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

капацитети, на кои им треба значително подобрување во нивната технологија, рокот може да се продолжи за уште пет години, односно до 2019 година.

Од надлежните органи се бара да издаваат и ажурираат дозволи и да ја контролираат усогласеноста со условите во дозволата, но во случај на промени во најдобрите достапни техники, условите во дозволата треба да се ажурираат. Во постојниот закон нема формална процедура и насоки како условите во дозволата треба повторно да се разгледаат, согласно измените во најдобрите достапни техники (НДТ).

Големите постројки за согорување (ГПС) треба да ги исполнуваат ГВЕ (граничните вредности на емисија) како што е пропишано со националната легислатива по однос на заштитата на животната средина, или се вклучени во Националниот план за намалување на емисиите (НЕРП), кој предвидува постепено подобрување на еколошките перформанси на ГПС преку постепено намалување на вредностите на ГВЕ.

Директивата за ИОС веќе е транспонирана во подзаконскиот акт Правилник за стационарни извори по однос на граничните вредности на емисија, но не постои формална процедура за регистрација на овие индустриски активности.

Директивата за инцинерација и коинцинерација на отпад е делумно транспонирана во Законот за управување со отпад, но не и новите одредби/услови, согласно Директивата за индустриски емисии.

Трите Директиви за TiO_2 не се транспонирани во постоечката национална регулатива по однос на заштита на животната средина.

3.2 Опција 1: Спроведување на Закон за контрола на индустриски емисии без преодни периоди

Донесувањето на Законот за контрола на индустриските емисии преставува голем исчекор кон заштитата на животната средина како целина.

Следењето на опцијата 1 би значело дека и новите и постоечките инсталации треба да бидат во согласност со условите и барањата од Законот за контрола на емисиите од индустријата.

Операторите на индустриските активности опфатени со Законот за контрола на емисиите од индустријата мора да се усогласат со соодветните НДТ заклучоци, најдоцна 4 години по нивното објавување. Навремено треба да се поднесат сите потребни информации поврзани со главната дејност до стручниот орган,, односно треба да се достави известување за која било потребна промена во инсталацијата, и следствено на тоа, соодветно да се ажурира имплементацијата на соодветните НДТ заклучоци.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Наведеното значи дека поголемиот дел од индустриските активности опфатени со Законот за контрола на емисиите од индустријата мора да се усогласат со НДТ заклучоците до 2024 година.

Бирото за ИСКЗ досега има објавено неколку заклучоци за НДТ, како на пр.: заклучоци за НДТ за производство на стакло; заклучоци за НДТ за производство на железо и челик; заклучоци за НДТ за штавење на кожа; НДТ заклучоци за производство на цемент, вар и магнезиум оксид; заклучоци за НДТ за производство на хлор-алкали; заклучоци за НДТ за производство на целулоза, хартија и картон; НДТ заклучоци за рафинирање на минерално масло и гас; заклучоци за НДТ за производство на панели на база на дрво; заклучоци за НДТ за отпадни води во хемискиот сектор; заклучоци за НДТ за индустриите за обоени метали; заклучоци за НДТ за интензивно одгледување живина или свињи; НДТ заклучоци за големите согорувачки постројки; НДТ заклучоци за производство на храна, пијалаци и млечни производи; НДТ заклучоци за инцинерација на отпад и НДТ заклучоци за третман на отпад.

Поголемиот дел од индустриските активности опфатени со Законот за контрола на емисиите од индустријата ќе треба да подготват основни извештаи за почвата и подземните води, а оваа обврска, согласно законот, се однесува за новите активности и измените на постоечките активности.

Обврските за известување генерално се формализирани со Законот за контрола на емисиите од индустрија и вклучуваат:

- известување за резултатите од мониторингот;
- непосредно известување за случаите на неусогласеност;
- известување за прекин на активностите.

Со новиот закон, исто така, и администрацијата ќе биде засегната, дополнително со влијанијата кои произлегуваат од:

- дозвола за нови активности;
- измена на дозволите за постојните инсталации;
- проценка на основниот извештај;
- активности на ниво на ЕУ (Член 13 Форум, Комитет за член 75 од Директивата, известување).

Стручниот орган ќе треба да ги евалуира доставените информации од страна на Операторот по однос на тоа дали работата на соодветната инсталација е во согласност со барањата поставени во НДТ заклучоците. Исто така, ќе треба да го проценат и да го усвојат основниот извештај.

3.3 Опција 2: Спроведување на Законот за контрола на емисиите од индустријата со транзициони периоди

Опцијата 2 е слична на опцијата 1, но содржи преодни периоди. Индустриските сектори/активности треба да ги имплементираат сите барања кои произлегуваат од Законот за контрола на емисиите во индустријата, со одредена флексибилност во однос на рокот за имплементација на новиот закон.

Флексибилноста се дава на ниво на сектор, и за одредени НДТ заклучоци, а не на ниво на поединечна инсталација.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Стручниот орган ги дефинира критериумите и условите за доделување на преодни периоди, одлучува за индустриските сектори и примената на НДТ заклучоците, за меѓумерките по однос на имплементацијата на технологиите и емисиите, следењето на напредокот на имплементацијата на НДТ заклучоците.

Овој процес, стручниот орган го утврдува на јасен и недвосмислен начин, во соработка со индустријата и другите засегнати страни. Операторите на индустриските инсталации ги поднесуваат сите потребни информации, активно се ангажираат во преговорите, при што се подготвува „роудмап“ (патоказ) кој ги содржи сите потребни елементи.

Размислувањата за преодните периоди вклучуваат:

- состојбата на животната средина - главните приоритети во однос на медиумите за животната средина во национално и локално ниво (на пр., вода, воздух, отпад, енергија, клима);
- изворите на индустриското загадување - клучните сектори и нивните технички карактеристики;
- потребни инвестиции за усогласување на индустриските сектори со најдобрите достапно техники (во согласност со соодветните НДТ заклучоци);
- институционалните капацитети за издавање дозволи и примената;
- спречување на нарушување на конкурентноста на пазарот (пазарна рамноправност).

4. Проценка на влијанијата на регулативата

4.1 Економски влијанија

Економското влијание од спроведувањето на Директивата за индустриски емисии (независно од транзиционите периоди), не може квантитативно да се процени, но би требало да биде благо позитивно, бидејќи инвестициите од страна на операторите на индустриските активности ќе ги зголемат активностите во други индустриски и трговски сектори. Сепак, бидејќи финансиското влијание врз индустријата е генерално ниско, и врз економијата влијанието ќе биде ниско.

Најголемите придобивки ќе произлезат од почистата животна средина, се очекува дека спроведувањето на Директивата за индустриски емисии води ќе води кон подобар квалитет на воздухот (на пр., прашина, SO₂, NO_x, метали и диоксини), ќе се подобри квалитетот на водата и ќе има подобро управување со отпадот, ќе се намалат штетите на вегетацијата и екосистемите (т.е. закиселување на почвата, езерата и реките, предизвикувајќи губење на животинскиот и растителниот свет и биодиверзитетот), што ќе има и позитивни ефекти врз економијата.

Ова ќе го намали економското влијание предизвикано од скратениот животен век, зголемениот број на приеми во болниците, зголемените медицински трошоци и намалената продуктивност преку изгубени работни денови.

Пример: ДИЕ ќе помогне да се решат проблемите и трошоците поврзани со загадувањето на воздухот во Северна Македонија.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Загадувањето на воздухот сè уште е една од најрелевантните поединечни причини за здравствени болести.

Европската агенција за животна средина од последниот извештај за квалитетот на воздухот во Европа проценува дека влијанијата врз здравјето што се припишуваат на изложеноста на загадениот воздух, укажуваат на тоа дека РМ 2.5 честичките беа одговорни за околу 467000 предвремени смртни случаи, кои потекнуваат од долгорочна изложеност на загаден воздух во Европа (над 41 земји).

За Република Северна Македонија извештајот на ЕЕА ги содржи следните бројки (ЕЕА, Квалитет на воздухот во Европа - 2016 година извештај бр. 28/2016):

Предвремени смртни случаи предизвикани од загадениот воздух во Македонија: од РМ 2.5 - 3360; од NO₂ – 210; од O₃ – 100.

Иако официјалната статистика покажува дека индустријата и големите постројки за согорување се главниот извор на емисии на прашина и NO₂, меѓутоа голем придонес во загадувањето на воздухот имаат и другите сектори, на пр. сообраќајот и индивидуалното греење.

Здружението за здравје и животна средина (HEAL) процени дека севкупните здравствени трошоци предизвикани од термоелектраните на јаглен во Република Северна Македонија изнесуваат помеѓу 265 и 720 милиони евра годишно.

Почистата средина секогаш има позитивни ефекти и врз туризмот и квалитетот на работните места. Иако позитивните ефекти до одреден степен се предизвикани и од постојниот систем на ИСКЗ Директивата 96/ЕУ и Законот за животна средина, големото влијание ќе се припишува на ДИЕ Директивата поради:

- дефинирање на јасни правила во врска со примената на НДТ, следењето и известувањето;
- давање јасни насоки за контрола на усогласеноста;
- воведување на концептот на инспекциски планови и програми засновани на ризик;
- создавање на еднакви услови за игра низ целата земја;
- намалување на бројот на случаи на неусогласеност (среднорочно до долгорочно).

4.2 Фискални влијанија

Финансиското влијание врз индустријата генерално е ниско, но може да биде значително за некои сектори или инсталации, товарот воглавно доаѓа од постојниот Закон за животна средина.

Дополнителните трошоци (споредбено со ИСКЗ Директивата 96/ЕУ) за индустриските сектори/активности определени согласно Законот за контрола на индустриски емисии се како што следува:

- Инвестициски трошоци - постоечки инсталации: 17.3 (милион евра)
- Инвестициски трошоци - нови инсталации: 0 (милион евра)
- Основен извештај: 0,38 - 1,06 (милион евра)

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

- Контрола на усогласеност (мониторинг, известување, инспекција): 0 (милион евра)
- Бучава: 17,7 - 18,4 (милион евра).

Овие бројки за трошоци не ги вклучуваат трошоците за изградба, мерење и контрола, администрација, осигурување и друга инфраструктура.

Во случај на станици за третман на отпадни води, бројките за трошоците не го вклучуваат канализациониот систем. Трошоците за мониторинг, известување и контрола на усогласеноста, исто така, не се вклучени, додека во случаите кога сè уште не се објавени заклучоците за НДТ, трошоците не можат да бидат утврдени од очигледни причини.

Сепак, искуствата од земјите членки покажуваат, а тоа се потврди и со истрагите направени во овој случај, дека таму каде што имплементацијата на НДТ е во високо ниво, дополнителни крупни инвестиции, надвор од редовните инвестициски циклуси на операторот, се ограничуваат само на одредени процеси.

Многу од инсталациите кои се идентификувани како потенцијални активности кои влегуваат во опсегот на индустриските активности, опфатени со Законот за контрола на емисиите од индустријата, досега не се регулирани. Премиот во целосно интегриран регулаторен систем (како што би се барало со ИЕД Директивата), најверојатно ќе резултира со барање овие инсталации да преземат голем број мерки за да обезбедат правилна примена на најдобрите достапни техники (НДТ).

Во многу случаи, инсталациите ќе треба да преземат широк спектар на мерки за заштита и подобрување на животната средина, како и за ублажување на влијанието од нивните активности врз здравјето на луѓето и животната средина, додека во многу инсталации ќе биде потребно да се оди понатаму во голем број области како што се: енергетска ефикасност, проценка на влијанието, минимизирање на отпадот, контрола на несреќи, вклучувајќи и преваленцијата на бизнис како вообичаени мерки (како што се индустриските кодови на пракса и доброволни договори за заштита на животната средина).

4.3 Социјално влијание

Нема да има мерливо социјално влијание што произлегува од спроведувањето на Законот за контрола на индустриски емисии.

4.4 Влијанија врз животната средина

Ќе има позитивни влијанија врз животната средина поради интегрираниот пристап на заштита на животната средина воведени со двете Директиви, таа на ИСКЗ 96/ЕУ и ДИЕ Директивата.

Спроведувањето на ДИЕ Директивата е важен инструмент за постигнување на национални и меѓународни цели поврзани со:

- воздухот (на пр. национални плафони за емисии, квалитет на воздухот);

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

- вода (на пр. добар хемиски и еколошки статус на водните тела, интегриран речен слив, управување);
- отпад (на пр. цели за рециклирање) и
- клима (на пр. ефикасно користење на енергија, намалени емисии на стакленички гасови).

Иако позитивните ефекти се предизвикани од постојниот систем на ИСЗК (Закон за животна средина) до одреден степен, најголемото влијание се припишува на ДИЕ Директивата поради:

- дефинирање на јасни правила во врска со примената на НДТ, следењето и известувањето;
- давање јасни насоки за контрола на усогласеноста;
- воведување на концептот на инспекциски планови и програми засновани на ризик;
- создавање на еднакви услови за игра низ целата земја;
- намалување на бројот на случаи на неусогласеност (средно до долгорочни).

Подготовка на упатство и документи за доделување преодни периоди ќе го поддржи меѓусебното разбирање на операторите и надлежните органи и ќе се однесуваат за потребите на операторите на засегнатите инсталации. Тоа ќе обезбеди исполнување на еколошките цели, со што ќе се постигнат бараните еколошки стандарди (на пр. квалитетот на воздухот и водата).

4.5 Административни влијанија и трошоци

Администрацијата, исто така ќе биде засегната од новата законска регулатива, главните дополнителни влијанија произлегуваат од:

- дозвола за нови активности,
- преиспитување на дозволите за постојните инсталации,
- оценување на основниот извештај,
- контрола на усогласеноста,
- известување за резултатите од инспекциите,
- развој и ажурирање на инспекциските планови и програми,
- активности на ниво на ЕУ (Член 13 Форум, Комитет за член 75, известување).

Надлежните органи треба да ги проценат информациите доставени од операторите, мора да оценат дали предметната инсталација е во согласност со заклучоците за НДТ, да ги преиспитаат дозволите врз основа на заклучоците за НДТ за сите нови и постоечки инсталации - следење на бараните процедури. Исто така, треба да ги проценат основните извештаи и да организираат тимски увиди на терен заедно со Инспекторатот.

а) Трошоци за спроведување

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Согласно зголемувањето на обемот на работа, разумно е да се зголеми и бројот на пишувачи на дозволи во рамките на Одделението за ИСКЗ, односно да се обезбедат 2-3 лица (потребни ресурси), дополнителни пишувачи на дозволи за соодветна имплементација на ДИЕ Директивата.

Потребата за зголемување на бројот на вработени не се припишува само на ефикасната имплементација на ДИЕ Директивата, туку неопходно е и за самото спроведување на ИСКЗ Директивата, што значи јасно е дека целосната и ефективната имплементација на ДИЕ Директивата бара дополнителен персонал.

б) Трошоци за почитување на регулативата

Зајакнување на административните капацитети во надлежните институции.

5. Консултации

5.1 Засегнати страни и начин на вклучување

Координација при донесување на законот преку јавни дебати, работни состаноци и сл. со сите засегнати страни како што се:

- Министерството за животна средина и просторно планирање
- Државниот инспекторат за животна средина
- Општините
- Индустијата
- НВО

5.2 Преглед на добиениите и вградените мислења

Мислењата добиени од страна на индустријата доставени преку Стопанската комора на РСМ кои делумно се прифатени и вградени во текстот на законот. Како на пример делот кој се однесува на построги услови потребни за постигнување на еколошките стандарди за квалитет на воздух, каде што беше побарано да се отстрани дефиницијата на чувствителните подрачја, и др.

5.3 Мислења кои не биле земени предвид и зошто

Не се прифати ставот да не се одржува јавната расправа за издавање на интегрирана дозвола од причина што постапката е транспарентна и не може јавноста да биде исклучена при донесување на одлука.

6. Заклучоци и препорачано решение

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Донесувањето на Законот за контрола на индустриски емисии е голем исчекор од аспект на почитување и спроведување на обврските од националното законодавство, но и исполнување на ЕУ обврските, новата регулатива за контрола на штетните емисии во воздухот од фабриките треба да овозможи почиста животна средина.

Целта е да се намалат штетните емисии преку категоризација на инсталациите коишто ќе добијат еколошки дозволи и да се дефинираат техники за работа коишто според европската регулатива ќе мора да се преточат во обврзувачки документи за инсталациите што произведуваат штетни гасови. Правилата во одредени индустрии ќе бидат многу построги.

Имено, во некои индустриски сектори ќе има големи промени кои, пред сè, ќе се однесуваат на максимално дозволените концентрации на емисиите на гасови и материи, на пр., во енергетскиот сектор ќе имаме построги максимално дозволените концентрации на емисии.

6.1 Споредбен преглед на позитивните и негативните влијанија на можните решенија (опции)

Со **сценариото „Не прави ништо“**, и операторите и администрацијата ќе се соочат со значително многу висок економски и административен товар. Придобивките од спроведувањето на ИСКЗ Директивата 96/ЕУ (преку Законот за животна средина) нема да бидат целосно реализирани поради:

- неизвесноста за условите во дозволата (особено за ГВЕ);
- потребата да се преговара за условите во дозвола од случај до случај;
- нерамномерна имплементација на НДТ;
- неефикасното откривање на случаите на неусогласеност.

Опцијата 1 ќе резултира со дополнително економско влијание, но ќе го намали административното оптоварување на операторите и стручниот орган поради воспоставување на јасни правила по однос на примената на НДТ, мониторингот, известувањето, контролата на усогласеноста и инспекциите. Меѓутоа, опцијата 1 значи дека во пракса сите оператори на индустриските активности, опфатени со Законот за контрола на емисиите од индустријата, мора целосно да се усогласат со заклучоците за НДТ до 2024 година, што од техничка и административна гледна точка е нереално.

Според тоа, би се очекувало дека бројот на случаи на непочитување на условите, односно неусогласеноста на дозволите ќе биде значително висок, што би предизвикало дополнителни административни и финансиски оптоварување на операторот и администрација.

Опцијата 2 го намалува финансискиот товар на некои индустриски сектори/активности во споредба со опцијата 1 со дозволување на одредени преодни периоди. Некои индустриски сектори/активности можат подобро да ги планираат инвестиции и да ги усогласат со нивните инвестициски циклуси.

Доделувањето на преодни периоди ќе го намали бројот на случаи на непочитување на условите и дополнително ќе го намали административното и финансиското оптоварување.

6.2 Ризици во спроведувањето и примената на секое од можните решенија (опции)

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ОПЦИЈА „Не прави ништо“

Со недонесување на Законот ќе се соочиме со загадена животна средина, неизвесноста за условите во дозволата (особено за ГВЕ); потребата да се преговара за условите во дозвола од случај до случај; нерамномерна имплементација на НДТ; неефикасното откривање на случаите на неусогласеност во индустријата.

Операторите и администрацијата ќе се сочат со значително многу висок економски и административен товар, придобивките од спроведувањето на ИСКЗ Директивата 96/ЕУ (преку Законот за животна средина) нема да бидат целосно реализирани поради:

- неизвесноста за условите во дозволата (особено за ГВЕ);
- потребата да се преговара за условите во дозвола од случај до случај;
- нерамномерна имплементација на НДТ;
- неефикасното откривање на случаите на неусогласеност.

ОПЦИЈА 1 - Да се донесе нов Закон за контрола на индустриски емисии без преодни периоди

Земајќи го предвид фактот дека при оваа опција рокот за усогласување со новиот закон би бил многу краток, се очекува дека бројот на случаи на непочитување на условите, односно неусогласеноста на дозволите ќе биде значително висок, што би предизвикало дополнителни административни и финансиски оптоварување на операторот и администрација.

ОПЦИЈА 2 - донесување на Закон за контрола на индустриски емисии без со преодни периоди.

Придобивките би биле генерално повисоки со опција 2, поради намалениот број на случаи на неусогласеност. Важно е да се дефинираат преодните периоди и целокупната рамка на услови на начин да се создадат рамноправни услови за работа на операторите на сите индустриски сектори, односно спречување на нарушувањето на конкурентноста на пазарот.

6.3 Препорачливо решение со образложение

Согласно оценката се дојде до резултат дека опцијата 2 (спроведување на Законот за контрола на индустриски емисии со преодни периоди за одредени сектори) е најсоодветна.

Опцијата 2 го намалува финансискиот товар на некои индустриски сектори во споредба со опцијата 1 со дозволување на одредени преодни периоди. Некои индустриски сектори можат подобро да ги планираат инвестиции и да ги усогласат со нивните инвестициски циклуси.

Доделувањето на преодни периоди ќе го намали бројот на случаи на непочитување и дополнително ќе го намали административното и финансиското оптоварување.

Придобивките би биле генерално повисоки во опција 2 поради намалениот број на случаи на неусогласеност. Важно е да се дефинираат преодните периоди и целокупната рамка на условите на начин на кој ќе се спречи нарушувањето на конкурентноста на пазарот и ќе има еднакви услови за сите.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Како таква, се препорачува да се имплементира опцијата 2, придружена со јасно и законски обврзувачки насоки за:

- сектори каде што ќе се доделат преодни периоди (врз основа на критериуми);
- правила за разлика помеѓу НДТ кои треба да се спроведат со и без преодни периоди;
- правила за дефинирање на непосредни опасности кои бараат итни активности;
- правила за поставување на преодни периоди;
- привремени (дозвола) услови за преодните периоди;
- следење на напредокот кон НДТ и известување до властите;
- должност на операторите да подготват патокази.

Размислувањата за преодните периоди може да вклучуваат:

- состојба на животната средина - главни приоритети во однос на медиумите за животната средина на национално и локално ниво (на пр. вода, воздух, отпад, енергија, клима, вклучувајќи и стандарди за квалитетот на воздухот и водата);
- извори на индустриско загадување - клучни сектори и нивни технички карактеристики;
- потребни инвестиции за усогласување на индустриските сектори со најдобрите достапни техники (како што е наведено во соодветните заклучоци за НДТ) ;
- институционални капацитети за издавање дозволи и спроведување на истите.

Водечка институција за воспоставување јасни и правно обврзувачки насоки ќе биде МЖСПП со силно вклучување на другите релевантни органи и засегнати страни, како и операторите и нивните соодветни претставници.

Се препорачува да се започне што е можно поскоро со овој процес.

7. Спроведување на препорачаното решение

7.1 Потреба од менување на закони и подзаконска регулатива во областа или други сродни области.

Нема

7.2 Потребни подзаконски акти и рок за нивно донесување

Нема

7.3 Органи на државната управа, државни органи и други органи надлежни за спроведување:

- Министерството за животна средина и просторно планирање
- Државниот инспекторат за животна средина
- Општините
- Индустијата

7.4 Активности за обезбедување на ефикасно спроведување на предлогот на закон

Заради спроведување на Законот потребно е да се преземе низа на активности со цел негово ефикасно спроведување, меѓу кои и редовно одржување на состаноци со претставници од централната, локална

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

власт, бизнис секторот, невладиниот сектор и руралното население. Исто така, потребно е да бидат спроведени информативни кампања за промовирање на обврските на државните органи, органите на локалната самоуправа, бизнис секторот и граѓаните.

8. Следење и евалуација

8.1 Начин на следење на спроведувањето

Спроведувањето на законот ќе се врши од страна на надлежните институции и тоа:

- Влада на Република Северна Македонија
- Министерство за животна средина и просторно планирање

8.2. Евалуација на ефектите од предлогот на закон и рокови

Евалуација на ефектите од имплементација на регулативата ќе се следат врз основа на поставените индикатори за следење:

- Мониторинг при спроведувањето и воспоставување на интегриран пристап за спречување и контрола на емисиите во воздухот, водата и почвата, управување со отпадот, енергетска ефикасност и превенција од несреќи.
- Цел на овој закон е спречување, намалување и колку што е можно спречување на загадувањето кое е предизвикано или кое може да настане од спроведување на индустриски активности во согласност со начелото „загадувачот плаќа“, како и начелото „спречување на загадувањето“, преку:

(а) создавање на рамка со која ќе се овозможи контрола на индустриските активности, согласно одредбите на овој закон, делување во изворот на загадувањето, притоа обезбедувајќи разумно управување со природните ресурси, како и земајќи ја предвид доколку е потребно економската ситуација и локалните услови каде што се одвива активоста и

(б) обезбедување на соодветен интегриран пристап за спречување и контрола на емисиите во воздухот, водата и почвата, управување со отпадот, енергетска ефикасност и превенција од несреќи.

Изјава од државниот секретар

Нацрт-извештајот за проценка на влијанието на регулативата е изготвен во согласност со Методологијата за проценка на влијанието на регулативата. Тој дава реална проценка на можните

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

влијанија и очекуваните ефекти, како и трошоците кои се однесуваат на секоја од утврдените можни решенија (опции) за решавање на проблемот.

Датум: _____

.....
Потпис на државен секретар,
Каја Шукова

Изјава од министерот

Врз основа на резултатите од анализите прикажани во Извештајот за проценка на влијанието на регулативата, сметам дека препорачаното решение (опција) претставува најдобар начин за решавање на проблемот и постигнување на очекуваните ефекти на најекономичен начин.

Датум: _____

.....
Потпис на министер,
Naser Nuredini